

ที่ ศธ0506(3)/ว 1521

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
328 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

๒๘ ตุลาคม 2548

เรื่อง สรุปผลการประชุมระดมความคิด เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา

เรียน นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปผลการประชุมระดมความคิด เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดประชุมระดมความคิด เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา (Key Person) มาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำ Roadmap ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดตามสรุปผลการประชุมที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 10/2548 เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2548 เห็นว่าผลการประชุมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษา จึงมีมติให้ เวียนแจ้งสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษารับทราบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนานโยบายของสถาบันต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุเมธ ภัยมณี)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

โทรศัพท์ 0-2354-5500 ต่อ 720-721

โทรสาร 0-2354-5530, 0-2354-5536

สรุปผลการประชุมระดมความคิด
เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา
วันที่ 14 กรกฎาคม 2548
ณ ห้องประชุมอิเล็กทรอนิกส์ ชั้น 6 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประธานที่ประชุม

ศาสตราจารย์พจน์ ละเพียรชัย

ประธานกรรมการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการประชุม

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย (องคมนตรี)
2. ศาสตราจารย์สิปปนนท์ เกตุทัต
3. ศาสตราจารย์ชัยอนันต์ สมุทวณิช
4. นายปราโมทย์ นาครทรรพ
5. ศาสตราจารย์เทียนฉาย กีระนันทน์
(ประธานอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา)
6. ศาสตราจารย์สมบัติ อังรังษ์วงศ์
(ประธานอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล)

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. ศาสตราจารย์พิเศษภาวิช ทองโรจน์ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. นางสาวจิรณี ตันติรัตน์วงศ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
3. นางวราภรณ์ สีหนาท ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
4. นางสาวพรสวรรค์ วงษ์ไกร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
5. นางสาวอาภรณ์ แก่นวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ
6. นางศศิธร อหิงสโก ผู้อำนวยการสำนักทดสอบกลาง
7. นางอุไร พานิชอัศวรา ผู้อำนวยการสำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา

ประเด็นการประชุม

1. ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาไทย ในช่วง 5 - 15 ปี
2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่คุณภาพและมาตรฐานตามทิศทางที่กำหนด
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ผลการประชุม

ที่ประชุมได้มีการอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยในภาพรวม
คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของการอุดมศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อ

ปรับตัวของอุดมศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มคุณภาพการอุดมศึกษา ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาไทย สรุปได้ดังนี้

1) สภาพปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย

ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาไทยต่ำกว่าที่สังคมคาดหวังไว้มาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ คุณภาพการศึกษาไทยยังล้าหลังในทุกประเภทและทุกระดับ เมื่อพิจารณาปัญหาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงมาจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งปัญหาเชิงนโยบาย และปัญหาเชิงระบบ ดังนี้

1.1 ปัญหาตัวป้อนจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยการแบ่งเป็นสายวิทยาศาสตร์ และสายศิลป์ภาษา พบว่าโรงเรียนในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมในการสอนสายศิลป์ภาษา นักเรียนส่วนใหญ่จึงเรียนสายวิทย์-คณิต และนักเรียนที่จบสายวิทย์-คณิตก็มีความรู้พื้นฐานทางวิทย์-คณิตน้อยกว่ามาตรฐาน ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเทียบโอน และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.2 ปัญหาเชิงนโยบาย

1.2.1 ทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมไม่ชัดเจน ขาดการประสานเชื่อมโยงในด้านการวางแผนร่วมกัน เกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องของการให้บริการ

1.2.2 การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งด้วยเหตุผลทางการเมืองโดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพ ขาดความสนใจที่จะพัฒนาคุณภาพด้านการวิจัยและการเรียนการสอน แต่กลับมุ่งเน้นเรื่องการขยายตัวด้านปริมาณ

1.2.3 ความหลากหลายของอุดมศึกษาที่มีมากขึ้น โดยยังไม่มีการจัดระบบ ทำให้ทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานยังไม่ชัดเจน

1.2.4 ประเทศไทยยังไม่มีนโยบายสนับสนุนการศึกษาระดับอนุปริญญา (วิทยาลัยชุมชน) ที่ชัดเจน ทั้งๆ ที่การศึกษาระดับดังกล่าวเป็นฐานการศึกษาที่กว้างที่สุด เป็นระบบที่เอื้อให้คนท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าศึกษา และเป็นพลังในระดับชุมชนพื้นฐาน

1.3 ปัญหาเชิงระบบ

1.3.1 สถาบันอุดมศึกษาปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการสร้างและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัย

1.3.2 การเปิดหลักสูตรตามความพอใจของสถาบันอุดมศึกษาโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

1.3.3 สถาบันอุดมศึกษาขาดการวางแผนพัฒนาสถาบันระยะยาว

1.3.4 สถาบันอุดมศึกษาขาดภาวะผู้นำ (Leadership) ทั้งในระดับสภาสถาบัน และระดับคณะ

1.3.5 สถาบันอุดมศึกษาขาดความชัดเจนในการบริหารงาน

1.3.6 คณะกรรมการบริหารสถาบัน/สภาสถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนหลายแห่งไม่มีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) นอกจากนี้ยังมีการแทรกแซงจากการเมืองในการแต่งตั้งกรรมการที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารงานของสถาบัน

2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาจะต้องพิจารณากลไกการดำเนินงานทั้งระบบ ทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทางดำเนินงานดังนี้

2.1 พัฒนามาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานอุดมศึกษาจะเป็นเครื่องมือช่วยให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ในการเทียบโอน รวมทั้งการเปรียบเทียบมาตรฐานสถาบันทั้งในและระหว่างประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการและการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน โดยจะต้องกำหนดมาตรฐานอุดมศึกษาในเรื่องต่างๆ ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการเรียกชื่อปริญญา มาตรฐานหน่วยกิต มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย (การยกระดับคุณภาพอาจารย์ การพัฒนานิสิตนักศึกษา) รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการภายใน 3 ปี (พ.ศ. 2548-2550)

2.2 พัฒนาระบบสภาสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมให้สภาสถาบันใช้ระบบบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ส่งเสริมให้สภาสถาบันมีบทบาทที่ชัดเจนและเป็นผู้นำการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษา สร้างระบบการสรรหากรรมการสภาสถาบันที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

2.3 พัฒนาระบบบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระยะยาว สร้างผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและใช้ระบบบริหารจัดการที่ดีในการบริหารงาน

2.4 พัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา (วิชาการ วิจัย การรับนักศึกษา) ร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ร่วมกัน

2.5 จัดประเภทสถาบันอุดมศึกษา จัดประเภทสถาบันอุดมศึกษาที่มีความหลากหลายในปัจจุบันให้เป็นระบบ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยเฉพาะทาง มหาวิทยาลัยที่เน้นการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ และมหาวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา การจัดประเภทสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาความเป็นเลิศได้ตามความเชี่ยวชาญรวมทั้งได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องทิศทาง

2.6 พัฒนารูปแบบและกลไกการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนและ
กำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนา
กลไกการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษา ดังนี้

2.6.1 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการการ
อุดมศึกษาควรมีบทบาทในการกำกับมากกว่าการควบคุม เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา
มีอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.6.2 จัดทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี โดยให้สถาบันอุดมศึกษา
มีความหลากหลายและมีคุณภาพ

2.6.3 ปฏิรูปการจัดสรรงบประมาณ โดยอาจจัดระบบงบประมาณใน
ลักษณะ Matching Grant

2.6.4 ส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริหาร
สถาบันอุดมศึกษา/สภาสถาบันอุดมศึกษา อาทิ พัฒนาระบบสรรหากรรมการสภาสถาบัน
ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ส่งเสริมให้สภาสถาบันอุดมศึกษาใช้ระบบบริหารจัดการที่ดี

2.6.5 สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา มีการวิจัยนโยบาย (Policy Research)
เพื่อสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่ให้แก่ทุกสถาบันการศึกษา

2.6.6 ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความร่วมมือภายในประเทศและจัด
ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

2.6.7 ส่งเสริมให้ข้าราชการมีความตระหนักในเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน
การอุดมศึกษา โดยการพัฒนางาน พัฒนาคน และพัฒนาคุณภาพในหน่วยงาน รวมทั้งพัฒนา
คุณภาพมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้เครื่องมือทางด้านนโยบาย เครื่องมือ
ด้านคุณภาพมาตรฐาน และเครื่องมือด้านการเงิน

2.6.8 จัดตั้งหน่วยงานอิสระหรือกึ่งอิสระกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐาน
การอุดมศึกษาและนำระบบ Quality System มาใช้

3) ดุลยภาพการดำเนินงานและปัจจัยในการเพิ่มคุณภาพการอุดมศึกษา

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาตามแนวทางดังกล่าว
ข้างต้น จะต้องมีดุลยภาพระหว่างมิติที่เกี่ยวข้อง 3 มิติ คือ คุณภาพ ความเป็นธรรม และ
ความสอดคล้อง กล่าวคือ ในความสอดคล้องต้องมีคุณภาพ ในคุณภาพต้องมีความหลากหลาย
และในความเป็นธรรมต้องมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังต้องผสมผสานด้วยปัจจัยสำคัญ 6 ประการคือ

1. ความมุ่งมั่นและข้อตกลงร่วมกัน (Will and Commitment)
2. ความต่อเนื่องของการบริหารจัดการ (Continuity)
3. ความเป็นผู้นำ (Leadership) ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบที่ดีด้วย
4. การมีระบบการเงินที่มั่นคง มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในระยะยาว
5. มีคณะกรรมการการบริหารสถาบันที่มีคุณภาพ (Board)
6. มีความเป็นอิสระในการบริหาร (Autonomous) และมีเสรีภาพในวิชาการ (Academic Freedom)

.....